VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Valmisteverotusmenettelyn ja autoverotusmenettelyn uudistaminen HE 54/2020 vp

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto
26.5.2020

Sisällys

- Aluksi
  - Tausta
  - Tavoitteet
  - Yleisiä huomioita
- Keskeiset ehdotukset
  - Valmisteverotus
  - Autoverotus
  - Veronkanto ja perintä
  - Muutosverotus ja muutoksenhaku
  - Eräät muut keskeiset ehdotukset
- Vaikutukset

Aluksi

Tausta

- VETO-hanke
  - Valmisteverotus ja autoverotus siirrettiin Tullilta Verohallinnolle vuoden 2017 alusta (PMI Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelma)
- Valmis-hanke
  - Verohallinnon verotus- ja veronkantomenettelyjä on yhdenmukaistettu ja yksinkertaistettu v. 2017-2019 (PMI Juha Sipilän hallituksen hallitusohjelma)
    - 1. lakipaketti: oma-aloitteisesti suoritettavien verojen verotusmenettely, seuraamusjärjestelmä ja veronkanto; kaikkien verojen muutosverotus ja muutoksenhaku (HE 29/2016 vp – EV 104/2016 vp)
    - 2. lakipaketti: yhteisöjä koskevia menettelymuutoksia, tuloverotuksen korkosäännökset ja veronkanto (HE 237/2016 vp – EV 255/2016 vp)
    - 3. lakipaketti: henkilöasiakkaita koskevia menettelymuutoksia, tuloverotuksen reaaliaikaistaminen, seuraamusmaksut ja veronkanto (HE 97/2017 vp – EV 182/207 vp)

Tavoitteet

YHDENMUKAISTAA

verotus- ja veronkantomenettelyjä sekä muutoksenhaku- ja seuraamusjärjestelmiä.

YKSINKERTAISTAA JA SELKEYTTÄÄ

verolainsäädäntöä ja

LISÄTÄ

sähköistä asiointia.

MAHDOLLISTAA

Verohallinnon uuden tietojärjestelmän käyttöönotto

EDISTÄÄ

ilmoitustietojen oikeellisuutta ja oikea-aikaisuutta ja kannustaa verovelvollista korjaamaan virheet oma-aloitteisesti.

KEVENTÄÄ

verovelvollisten hallinnollista taakkaa sekä sääntelytaakkaa.

TEHOSTAA

Verohallinnon toimintaa ja vähentää Verohallinnon hallinnollista työtä.

Yleisiä huomioita

- Kyse verotus- ja veronkantomenettelyjen uudistamisesta
- Ei ehdoteta muutoksia veron määrään tai muihin veron keskeisiin perusteisiin
  - Elokuussa 2019 VM asetti työryhmän selvittämään liikenteen verotuksen uudistamista
  - Marraskuussa 2019 VM asetti työryhmän selvittämään energiaverotuksen uudistamista
- Ei laajenneta automaattisen päätöksenteon käyttöalaa – valmiste- ja autoverotuksessa päätökset tehdään toistaiseksi virkailijatyönä
  - Oikeusministeriö käynnistänyt automaattista päätöksentekoa koskevan hallinnon yleislainsäädännön valmistelun.
- Ei muutoksia verotustietojen julkisuuteen ja salassapitoon, myös tietojenvaihtoa koskevat säännökset pääosin ennallaan
- Ehdotetaan, että muutokset tulisivat voimaan 1.1.2021, veronkannon muutokset 1.2.2021

Keskeiset ehdotukset

Valmisteverotus

Yleistä

- Ehdotukset koskevat Verohallinnon kantamien valmisteverojen verotusmenettelyä
- Muutokset koskisivat pääosin myös eräitä sellaisia maksuja, joihin sovelletaan valmisteverotusmenettelyä
- Tullin tietyissä tilanteissa kantamien valmisteverojen verotus- ja veronkantomenettely ennallaan

Valmisteveroista oma-aloitteisesti suoritettavia veroja (1/2)

- Yhtenäiset verotusmenettelyt muiden oma-aloitteisesti suoritettavien verojen kanssa
- Sovellettaisiin oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettua lakia (OVML)
  - Valmisteverotuslaissa jatkossakin valmisteveroille yhteiset erityismenettelyt
  - Verolajikohtaisissa aineellisissa valmisteverolaeissa verolajikohtaiset menettelysäännökset
- Ilmoitus- ja maksuajat pidentyisivät
- Ilmoitusvirheet korjattaisiin oma-aloitteisesti oikaisumenettelyn sijaan
  - Vähäisen virheen korjausmenettelyn käyttöönottoa ei ehdoteta

Seuraamusmaksujen yhtenäistäminen

- Myöhästymismaksu veroilmoituksen myöhästyessä
- Veronkorotus nykyistä kaavamaisempi, viranomaisen harkintavaltaa määrän osalta rajoitettaisiin
- Ei enää virhemaksua eikä verorikkomusta
- Laiminlyöntimaksu muun kuin veron ilmoittamiseen liittyvän velvollisuuden laiminlyönnistä

Muita menettelymuutoksia

- Vähennysmenettelystä luovuttaisiin
  - Verovalvonnan tehostamiseksi
- Rekisteröinneistä muutoksenhakukelpoinen päätös
- Ennakkoilmoitusvelvollisuus myös toisessa jäsenvaltiossa kulutukseen luovutettujen kansallisten valmisteverojen alaisten tuotteiden tuonnista
  - Siirtomenettelyjen ja verovalvonnan yhtenäistämiseksi
  - Ei vaadittaisi vakuuden asettamista

Keskeiset ehdotukset

Autoverotus

Uusi autoverolaki

- Säädettäisiin lakiteknisistä syistä uusi autoverolaki
  - Nykyisestä autoverolaista voimaan jäisivät kuitenkin salassapitoa ja julkisuutta koskevat 86, 87 ja 88 §:t
- Ehdotukset koskisivat pääosin sekä Verohallinnon että Liikenne- ja viestintäviraston menettelyjä eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta
- Autovero säilyisi maksuunpantavana verona
- Esityksessä ei ehdoteta muutoksia rekisteröityjen asiakkaiden ja varsinaisten verovelvollisten väliseen verovastuuta koskevaan rakenteeseen

Autoverotuksen selkeyttäminen

- Selkeytettäisiin nykyisen autoverolain monimutkaista sääntelyä
- Lisättäisiin autoverolakiin säännökset eräistä osin verotuskäytäntöön perustuvista menettelyistä
- Luovuttaisiin kevyiden kaksipyöräisten, kolmipyöräisten tai kevyiden nelipyörien viritystilanteissa määrättävästä autoverosta

Maahantuojia koskevia muutoksia

- Säädettäisiin tarkemmat säännökset autoveroilmoittajaksi rekisteröitymisestä
- Uusien ajoneuvojen ilmoittaminen muuttuisi siten, että kaikista kalenterikuukauden aikana rekisteröidyistä ajoneuvoista annettaisiin vain yksi veroilmoitus
  - Samalla ilmoittaja laskisi ja ilmoittaisi itse veron määrän

Verotusmenettelyn tarkentaminen

- Yhdenmukaistettaisiin autoverotusta koskevia menettelyitä muiden verotusmenettelyiden kanssa
  - Autoverotuksessa säädettäisiin verovuodesta ja tarkennettaisiin säännökset verotuksen toimittamista ja verotuksen oikaisua koskevista määräajoista.
  - Sisällytettäisiin lakiin yleiset menettelysäännökset ja eräiltä osin viittaussäännökset verotusmenettelylain mukaisiin yleisiin menettelysäännöksiin

Seuraamusmaksujen yhtenäistäminen

- Autoverotuksen seuraamusmaksut olisivat jatkossa yhtenäiset muita Verohallinnon veroja koskevan seuraamusmaksusääntelyn kanssa.
  - Ei enää säännöksiä autoverorikkomuksesta, virhemaksusta tai uhkasakosta
- Uutena sanktiona kiinteämääräinen ja veroilmoituskohtainen **myöhästymismaksu**, jos verovelvollinen antaa veroilmoituksen myöhässä
- Ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnistä määrättäisiin **veronkorotus**, joka laskettaisiin jatkossa lisääntyneen veron määrästä
- Uutena sanktiona oikeusharkintaan perustuva **laiminlyöntimaksu** muun kuin veron ilmoittamiseen liittyvän velvollisuuden laiminlyönnistä

Keskeiset ehdotukset

Sähköinen asiointi

Sähköisen asioinnin lisääminen

- Sähköinen veroilmoittaminen laajenisi sekä valmiste- että autoverotuksessa
- Lupahakemukset ja rekisteröinnit vireille sähköisesti
- Palautushakemukset vireille sähköisesti
- Oikaisuvaatimukset vireille sähköisesti
- Ennakkoratkaisuhakemukset vireille sähköisesti
- Verohallinnon sähköinen asiointipalvelu OmaVero käyttöön

Keskeiset ehdotukset

Veronkanto ja perintä

Veronkanto- ja perintämenettelyn yhtenäistäminen (1/2)

- Valmiste- ja autoveroihin sama veronkanto- ja perintämenettely kuin muissa Verohallinnon veroissa jo on
  - Huojennuksen sijaan verosta vapauttaminen, maksunlykkäyksen sijaan maksujärjestely
  - Korkosääntely (hyvityskorko, viivästyskorko)
  - Maksamatta jätettyjä veroja ei kuitenkaan ilmoitettaisi julkaistaviksi

Veronkanto- ja perintämenettelyn yhtenäistäminen (2/2)

- Valmisteverojen maksut ja palautukset käsiteltäisiin yhtenä kokonaisuutena muiden oma-aloitteisten verojen maksujen ja palautusten kanssa
  - Ei kohdistettaisi erityisesti valmisteveroille, paitsi perustellusta pyynnöstä
  - Voitaisiin kohdistaa kertaluonteisen vakuuden suoritukseksi
- Autovero kannettaisiin jatkossakin omana verolajinaan

Keskeiset ehdotukset

Muutosverotus

Menettelyn yhdenmukaistaminen

- Yhtenäiset menettelysäännökset ja käsitteet
- Valmisteverotuksen ns. yhdistetyistä päätöksistä luovuttaisiin, joten myös valmisteverotuksessa muutosverotus toimitettaisiin jatkossa verokausikohtaisesti
- Oikaisulautakuntamenettely ja ennakkopäätösvalitus käyttöön myös valmiste- ja autoverotuksessa
  - Ei koskisi Liikenne- ja viestintäviraston tekemiä autoveropäätöksiä
- Valitusaika hallinto-oikeuteen lyhenisi 60 päivään

Eräät muut keskeiset ehdotukset

Valmiste- ja autoverotukseen liittyvät erityiset menettelysäännökset arvonlisäverolaissa

- Valmisteveronalaisten tavaroiden yhteisöhankinnan arvonlisäveron menettelyssä ei sovellettaisi enää valmisteverotuksen menettelysäännöksiä vaan yleistä arvonlisäveroa koskevaa menettelyä
- Uudesta kuljetusvälineestä suoritettavaa arvonlisäveroa ei kannettaisi enää autoverotuksen yhteydessä vaan siirryttäisiin oma-aloitteisten verojen menettelyyn
- Yhteisöhankkijoita ei kuitenkaan merkittäisi arvonlisäverovelvollisten rekisteriin

Verovarastolupa arvonlisäverotuksessa

- Sähköinen lupamenettely, erityistilanteita lukuun ottamatta

Arvonlisäveron palauttaminen hakemuksesta

- Tarkennettaisiin, mitä OVML:n verovelvollista koskevia säännöksiä sovelletaan arvonlisäveron palautuksenhakijoihin

Oma-aloitteisia veroja koskeva korkosääntely

- Hyvityskoron laskemisen päättymisajankohtaa täsmennettäisiin

Rekisterisääntelyn täsmentäminen

- Rekistereiden käyttötarkoitusta ja tietojen säilytysaikaa koskevia säännöksiä täydennettäisiin
  - Valmiste- ja autoverotuksen rekisterit sekä ennakkoperintärekisteri ja arvonlisäverovelvollisten rekisteri

Läsnäolo verotarkastuksessa

- Toisen viranomaisen läsnäolo mahdolliseksi kaikkia veroja koskevissa tarkastuksissa

Vaikutukset

Vaikutukset julkiseen talouteen

- Valmisteverojen maksamisen jaksotus muuttuisi, mikä pienentäisi verotuottoa voimaantulovuonna kertaluonteisesti noin 600 milj. eurolla
- Valmisteverojen maksupäivä myöhentyisi, mistä aiheutuisi noin 6 milj. euron korkotappio vuosittain
- Menettelymuutokset mahdollistaisivat Verohallinnon uuden verotusjärjestelmän käyttöönoton valmiste- ja autoverotuksessa
  - Käyttöönoton kustannukset yhteensä noin 34 milj. euroa
  - Verohallinnolle myönnetty toimintamenoihin 17,35 milj. euron rahoitus
- Säästö tietojärjestelmien ylläpitokustannuksissa arviolta 245 000 euroa vuosittain

Taloudelliset vaikutukset verovelvollisille

- Valmiste- ja autoverojen maksupäivän myöhentämisestä korkohyötyä, mikä parantaisi vuosittaista rahoitusasemaa
- Kertaluonteisia tietojärjestelmäkustannuksia
- Muutoksista tiedottaminen ja kouluttaminen voi aiheuttaa kustannuksia
- Seuraamusjärjestelmän uudistamisella vain vähäisiä vaikutuksia

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

- Tehostetaan Verohallinnon toimintaa
  - Tarve verolajikohtaisille eritysmenettelyille vähenee
  - Sähköisen menettelyn lisääminen vapauttaa Verohallinnon resursseja tuottavampaan työhön
  - Verovelvollisen verotustilanteesta muodostuu kokonaiskuva yhden verotuksen tietojärjestelmän ja OmaVero-palvelun avulla - myös asiakkaalle itselleen
- Resursseja voidaan kohdentaa nykyistä vaikuttavampaan verovalvontaan, ennakoivaan ohjaukseen ja neuvontaan
  - Vaikutus vähäinen niin kauan kuin automaattista päätöksentekoa ei hyödynnetä valmiste- ja autoverotuksessa

Muut kuin taloudelliset vaikutukset verovelvollisille

- Oikeusturvan parantuminen
- Asioinnin yksinkertaistuminen
- Käsittelyn nopeutuminen
- Hallinnollisen taakan vähentyminen
  - Eräät muutokset saattaisivat tietyissä tilanteissa lisätä yksittäisten verovelvollisten hallinnollista taakkaa, esim. valmisteverotuksen vähennysmenettelystä luopuminen
    - Toisaalta tilalle tuleva palautushakemusmenettely mahdollistaa toisille verovelvollisille palautuksen saamisen nykyistä nopeammin ja sen, ettei vähentämättä jäänyttä määrää tarvitse erikseen seurata, mikä vähentää hallinnollista taakkaa

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Pia Kivimies
Neuvotteleva virkamies
p. 0295 530 091
pia.kivimies@vm.fi

Ella Luikku
Veroasiantuntija
p. 0295 530 091
ella.luikku@vm.fi